

BILTEN

ANALIZE, VESTI, STAVOVI

EU planovi za rešavanje visokih cena energije

EU: energetska kriza mogla bi trajati godinama

Energetski miks EU: Kriza traži ravnotežu između nuklearne energije, obnovljivih izvora i sigurnosti

KAKO DO STABILNOG ENERGETSKOG MIKSA EU?

ALHEMIJA

EU povećava podršku za troškove struje za energetske intenzivne industrije

Tržište ugljenika u EU pod pritiskom da se reformiše zbog troškova energije

DOSIJE: Evropska unija: Objašnjenje REMIT II

SADRŽAJ

EU planovi za rešavanje visokih cena energije	OVDE
EU: energetska kriza mogla bi trajati godinama	OVDE
Meloni: Predlozi EU o energetici nisu dovoljni	OVDE
Mnogo pesimizma“ među liderima EU o uticaju rata na cene – premijer Irske	OVDE
EU povećava podršku za troškove struje za energetske intenzivne industrije.....	OVDE
Čista energija po prvi put u istoriji preokreće trend proizvodnje energije iz fosilnih goriva	OVDE
Tržište ugljenika u EU pod pritiskom da se reformiše zbog troškova energije	OVDE
Energetski miks EU: Kriza traži ravnotežu između nuklearne energije, obnovljivih izvora i sigurnosti	OVDE
Pet zemalja EU će ove godine uštedeti 58% na računima za energiju zahvaljujući čistoj energiji	OVDE
Ugalj ostaje najveći svetski izvor električne energije	OVDE
ACER: Rastući troškovi energetske infrastrukture zahtevaju pažljivije praćenje	OVDE
Rezervne elektrane: ACER optužuje operatere mreže za precenjivanje potražnje	OVDE
Punjenje skladišta gasa u EU biće skupo na konkurentnom tržištu LNG-a	OVDE
Svet neće videti značajan povratak uglju u 2026. godini – Ember	OVDE
Analitičari smanjuju prognoze cena ugljenika u EU zbog reformi politike	OVDE
Nemačka kompanija za rudnike uglja traži izuzeće od ETS-a	OVDE
EU nudi besplatnu savetodavnu podršku kako bi pomogla četiri regiona da se udalje od uglja	OVDE
DOSIJE: Evropska unija: Objašnjenje REMIT II	OVDE

EU planovi za rešavanje visokih cena energije

BRISSEL - Evropska komisija je 22. aprila predstavila planove za smanjenje poreza na električnu energiju i koordinaciju letnjeg punjenja skladišta prirodnog gasa u zemljama, u nastojanju da ublaži energetske posledice rata s Iranom.

Objavljeni planovi pokazuju da će EU, za sada, izbegavati velike intervencije na tržištu poput ograničavanja cena gasa ili oporezivanja neočekivane dobiti energetskih kompanija - mere koje je koristila 2022. godine kada je Rusija smanjila isporuke gasa, a cene dostigle rekordne visine.

Komisija je saopštila da će izmeniti pravila EU kako bi osigurala da se električna energija oporezuje manje od gasa i olakšala vladama da smanje poreze na električnu energiju za industrije i ranjiva domaćinstva na nulu, kako bi smanjile svoje račune, prenose **agencije**.

Evropski poverenik za energetiku Dan Jorgensen rekao je da šteta koju je iranski rat naneo gasnoj infrastrukturi na Bliskom istoku znači da će cene ostati više od očekivanih "nekoliko godina".

"Čak je i najbolji scenario u kojem rat vrlo brzo završava i dalje loš scenario", rekao je za **Rojters**. "Dakle, za nas to znači ubrzanje proizvodnje čiste energije."

Komisija će u maju objaviti pravne predloge za promenu poreskih pravila. Poreske promene zahtevaju jednoglasno odobrenje zemalja EU, što ih otežava usvajanje.

Evropske cene gasa porasle su za trećinu od početka američko-izraelskog rata s Iranom 28. februara.

Brisel je saopštio da će koordinirati napore zemalja da popune skladišta gasa u narednim mesecima, kako bi se izbegli skokovi cena ako kompanije požure s kupovinom u isto vreme.

Komisija će takođe raditi na merama za maksimiziranje kapaciteta u evropskim rafinerijama nafte i razmotriti uvođenje obaveza za zemlje da drže zalihe mlaznog goriva kako bi izbegle nestašice.

Jorgensen je rekao da Brisel nije isključio veće intervencije, uključujući porez na neočekivanu dobit energetskih kompanija na nivou cele EU, ali da to trenutno nije potrebno.

Zvaničnici EU rekli su za Rojters da relativno suzdržan odgovor bloka odražava činjenicu da nacionalne vlade, a ne Brisel, kontrolišu mnoge poluge za upravljanje krizama, uključujući subvencije za gorivo i nacionalna smanjenja poreza.

Vlade EU već su izdvojile milijarde evra iz nacionalnih budžeta kako bi zaštitile potrošače od viših cena.

Dugoročno gledano, EU planira bržu zamenu fosilnih goriva lokalno proizvedenom obnovljivom i nuklearnom energijom, kako bi se zaštitila od budućih šokova u snabdevanju naftom i plinom. Sukob na Bliskom istoku izazvao je manje ozbiljne skokove cena električne energije u Evropi nego 2022. godine, delom i zato što su zemlje značajno proširile proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora.

EU je prošle godine proizvela 71% svoje električne energije iz obnovljivih izvora i nuklearne energije, u odnosu na oko 60% u 2022. godini, pokazali su podaci istraživačkog centra Ember.

EU: energetska kriza mogla bi trajati godinama

BRISEL - Nova energetska kriza izazvana sukobom na Bliskom istoku mogla bi godinama da šteti evropskim potrošačima i industrijama, izjavila je u prošlu sredu predsednica Evropske komisije Ursula fon der Lajen, prenose **agencije**.

„Kriza izazvana ratom u Iranu je druga sa kojom se Evropa suočava za samo četiri godine, što je otrežnjujuća lekcija za EU da „jednostavno ne možemo biti previše zavisni od uvozne energije“, rekla je fon der Lajen“, rekla je fon der Lajen u govoru Evropskom parlamentu.

„Ali postoji i surova realnost sa kojom se svi moramo suočiti: posledice ovog sukoba mogu odjekivati mesecima ili čak godinama koje dolaze“, dodala je predsednica Komisije.

Komisija je procenila da je za samo 60 dana sukoba račun EU za uvoz fosilnih goriva skočio za 27 milijardi evra, bez ijednog molekula dodatne energije, dodala je.

„Dakle, put napred je očigledan, moramo smanjiti našu prekomernu zavisnost od uvoznih fosilnih goriva i povećati naše domaće, pristupačno snabdevanje čistom energijom. Od obnovljivih izvora do nuklearne energije, uz puno poštovanje tehnološke neutralnosti“, rekla je fon der Lajen.

Komisija je prošle nedelje predstavila predloge usmerene na ublažavanje posledica energetske krize.

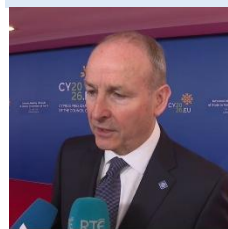
Meloni: Predlozi EU o energetici nisu dovoljni

NIKOZIJA - Italijanska premijerka Đorđija Meloni upozorila je da predlozi Evropske unije za rešavanje energetske krize izazvane ratom u Iranu nisu ispunili ono što je potrebno, prenosi **Blumberg**.

„Evropa mora imati mnogo više hrabrosti“, rekla je Meloni novinarima na Kipru u četvrtak uoči sastanka s drugim liderima EU. Rekla je da, iako pozdravlja predloge - koji uključuju smanjenje poreza na energiju i optimizaciju distribucije mlaznog goriva - oni i dalje „nisu dovoljan korak napred“.

Mnogo pesimizma“ među liderima EU o uticaju rata na cene – premijer Irske

NIKOZIJA - Lideri EU veruju da bi energetska kriza mogla biti „1973, 1979. i 2022. sve u jednom u smislu potencijalnog uticaja na globalnu ekonomiju“, upozorio je premijer Irske Mišel Martin, prenosi **AFP**.

Na pitanje da li bi mini-budžet EU mogao biti usvojen pre jeseni kako bi se ublažili rizici energetske krize, dodao je: „Ne očekujem to, ne.“

Obraćajući se novinarima 24. aprila, poslednjeg dana neformalnog samita EU na Kipru, Martin je rekao da je „govornik za govornikom“ izražavao zabrinutost tokom radne večere lidera sinoć.

„Postoji dosta pesimizma ako se ovaj rat ne završi, a Evropska komisija i drugi kažu da morate držati sredstva u rezervi ako se situacija pogorša i pogorša“, rekao je on.

„Moramo biti svesni činjenice da bi uticaji ovog naftnog šoka mogli biti srednjoročni do dugoročni.“

EU povećava podršku za troškove struje na 70% za energetske intenzivne industrije

BRISEL - Evropska komisija je **objavila** da je usvojila novi privremeni okvir državne pomoći usmeren na podršku sektorima pogođenim ekonomskim uticajem krize na Bliskom istoku.

Privremeni okvir državne pomoći za krizu na Bliskom istoku (METSAF) ostaće na snazi do 31. decembra 2026. godine, pružajući ciljanu i vremenski ograničenu podršku.

Ključni element okvira je povećanje kompenzacije cene električne energije za energetske intenzivne industrije.

METSAF omogućava državama članicama da povećaju nivo podrške za šeme kompenzacije cene električne energije odobrene u okviru državne pomoći „Čist industrijski sporazum“ sa 50 na do 70 procenata podobnih troškova potrošnje električne energije, bez potrebe za dodatnim obavezama dekarbonizacije.

Okvir takođe uvodi pojednostavljeni mehanizam koji omogućava kompanijama da dobiju podršku do 50.000 evra na osnovu procenjene potrošnje goriva, koristeći sektorske referentne vrednosti.

METSAF omogućava delimičnu kumulaciju sa pomoći dodeljenom u okviru smernica za državnu

pomoć Sistem trgovine emisijama EU (ETS).

Kompanije će moći da kombinuju različite mehanizme podrške za do polovine ukupne pomoći, poboljšavajući ukupnu efikasnost.

Komisija je takođe spremna, od slučaja do slučaja, da odobri privremenu podršku za troškove goriva za proizvodnju električne energije na gas.

Čista energija po prvi put u istoriji preokreće trend proizvodnje energije iz fosilnih goriva

BRISEL - Obnovljivi izvori energije su pretekli ugalj i postali najveći svetski izvor električne energije u 2025. godini, prema podacima istraživačkog centra **Ember**.

Rast solarne i vetroelektrane značio je da je,

prvi put od 1919. godine, udeo energije iz uglja bio manji od udela obnovljivih izvora energije.

Proizvodnja fosilnih goriva pala je za 0,2% u 2025. godini, navodi se u najnovijem godišnjem pregledu istraživačkog centra, pri čemu su samo energija vetra i solarna energija zadovoljili 99% rasta potražnje za električnom energijom prošle godine.

ako je proizvodnja iz fosilnih goriva povremeno padala u odnosu na prethodnu godinu u prošlosti, Ember kaže da se ovo prvi put dogodilo zbog strukturnog pomaka prema čistoj energiji, a ne zbog ekonomskih kriza ili drugih jednokratnih događaja.

Rekordna solarna proizvodnja bila je ključna za preokretanje trenda fosilnih goriva, povećavajući se za 30% u odnosu na prethodnu godinu - što znači da je zadovoljila 75% globalnog rasta potražnje za električnom energijom samo u 2025. godini.

Tržište ugljenika u EU pod pritiskom da se reformiše zbog troškova energije

BRISEL - Sve veća koalicija država članica i industrijskih grupa zahteva strukturne promene u Sistemu trgovine emisijama koje bi obuzdale volatilnost cena i olakšale teret domaćinstava i preduzeća koja se već bore sa povećanim troškovima energije, piše **Euraktiv**.

Pozivi na reformu dolaze uoči planirane revizije EU ETS-a, a debata se zaoštrila poslednjih meseci u kontekstu geopolitičke neizvesnosti i rastuće zabrinutosti oko konkurentnosti.

Zemlje centralne i istočne Evrope pojavile su se kao najglasniji zagovornici promena. Zemlje u regionu, gde sistemi električne energije i grejanja ostaju u velikoj meri zavisni od fosilnih goriva, upozoravaju da bez proširenog pristupa finansiranju EU i ciljane javne podrške, tempo dekarbonizacije rizikuje da postane ekonomski i politički neodrživ.

Zaštita domaćinstava sa nižim приходima

Revizija ETS-a, tvrde oni, mora učiniti više kako bi zaštitila domaćinstva sa nižim приходima i energetske intenzivne industrije od prenosa troškova ugljenika – čak i dok blok nastavlja sa svojim klimatskim ciljevima za 2040. godinu.

Zagovornici trenutnog sistema tvrde da je regulatorna stabilnost sama po sebi preduslov za dugoročna ulaganja u proizvodnju električne energije, mrežnu infrastrukturu i fleksibilnost potražnje koju zahteva energetska tranzicija Evrope.

Slabljenje signala cene ugljenika, upozoravaju oni, moglo bi potkopati investicione argumente za izgradnju čiste energije koja je EU hitno potrebna. Napetost između pristupačnosti i ambicije bila je u fokusu debate koju je PKEE, Poljsko udruženje za električnu energiju, sazvalo na Euraktiv-u 15. aprila.

Učiniti ETS otpornijim na cenovne šokove

Marćin Laskovski, potpredsednik PKEE, počeo je podvlačenjem da „Evropska unija danas posluje u potpuno drugačijem kontekstu nego tokom prethodne revizije ETS-a“.

„Uz klimatske ambicije, tri druga prioriteta se vraćaju u prvi plan: ekonomska konkurentnost i otpornost; sigurna i nezavisna energija; i sposobnost da se branimo u neprijateljskijem svetu.

„Sada ulazimo u period sve izazovnijeg smanjenja emisije gasova staklene bašte, kako u pogledu tehnologije, tako i troškova. U tom kontekstu, čujemo stalnu zabrinutost da troškovi povezani sa evropskim ETS-om postaju previsoki. Oni već u proseku čine 11% cena električne energije u industriji u Evropskoj uniji. Međutim, u mnogim zemljama je to znatno više. Na primer, u Poljskoj je to oko 50%“, nastavio je on.

„Predvidljiv i stabilan“

Evropski sistem za trgovanje emisijama (ETS) mora postati „predvidljiviji i stabilniji“, rekao je, a revizija mora da se bavi četiri ključna prioriteta:

Evropski ETS treba da odražava ne samo smanjenje emisija već i energetske bezbednost.

Osigurati dugoročnu dostupnost dozvola.

Učiniti ETS otpornijim na cenovne šokove.

Ojačati efikasne instrumente podrške.

„Da budem veoma otvoren, ETS treba da smanji CO2, a ne radna mesta niti novčanike građana“, rekao je.

Energetski miks EU: Kriza traži ravnotežu između nuklearne energije, obnovljivih izvora i sigurnosti

BRISEL - EU se vraća nuklearnoj energiji nakon decenija oklevanja, vođena dvostrukim šokom energetske krize i spoznajom da sami obnovljivi izvori energije ne mogu napajati tešku industrijsku ekonomiju, piše u analizi od 28. aprila **Juronjuz**, čije ključne delove prenosimo.

Kako bi se osigurala energetska nezavisnost i pristupačnost, Brisel ponovo okreće pažnju nuklearnom sektoru, popravljajući mrežu koju sami obnovljivi izvori energije ne mogu stabilizovati. Ovaj zaokret označava prelazak prema strateškom „energetskom miks“u, gde se pouzdanost nuklearnog baznog opterećenja prihvata kao partner nestabilnosti energije vetra i sunca.

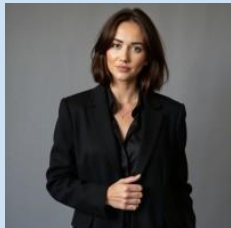
AccelerateEU kao odgovor na energetske krize

Diversifikacija energije i povećana

upotreba obnovljivih izvora energije doveli su do pada uvoza energije u EU od 11,1 posto u 2025. godini u poređenju sa 2024. godinom. U 2025. godini, Evropa je uvezla energetske proizvode u vrednosti od 336,7 milijardi eura, što je pad od 51,4 posto u odnosu na 2022. godinu, kada je uvoz energije iznosio 693,4 milijarde eura, otkriva Eurostat.

„Ono što sada vidimo je rana faza potencijalno kaskadnog efekta“, prema rečima Rosite Zili (foto),

direktorke za politiku u Evropskom savezu za istraživanje energije u Briselu. Energetski sistemi doživljavaju vremenska kašnjenja, što znači

da se efekti poremećaja u snabdevanju postepeno razvijaju, objasnila je.

Dana 22. aprila, Evropska komisija je upozorila da je rat između SAD-a i Irana koštao EU dodatnih 24 milijarde eura uvoza energije, čak i uz stabilno snabdevanje energijom. Kao odgovor, Brisel je najavio AccelerateEU, inicijativu od pet stubova za povećanje energetske sigurnosti i smanjenje zavisnosti od strane energije.

Kroz Radnu grupu za energetske uniju 2025. godine, plan koordinira skladištenje gasa u državama članicama, a istovremeno ublažava propise o državnoj pomoći. Opservatorij za gorivo će pratiti proizvodnju, uvoz i izvoz goriva za transport i signalizirati potencijalne nestašice.

Mere uključuju akcije podrške nacionalnim vladama u zaštiti potrošača i preduzeća, poput programa podrške prihodima i energetske vaučera za smanjenje poreza na električnu energiju za ugrožena domaćinstva.

Povećanjem domaće proizvodnje zelene energije, Akcioni plan za elektrifikaciju pojednostavljuje elektrifikaciju industrije, transportnog i građevinskog sektora, čineći električnu energiju dominantnim izvorom energije. S Planom za mreže, Brisel želi u potpunosti da modernizuje energetske infrastrukture bloka.

Plan povećava privatne investicije kroz događaje na visokom nivou, poput Investicionog foruma za tranziciju čiste energije u maju 2026. i Samita o investicijama u čistu energiju kasnije ove godine.

Prema Zilli, mere Komisije su uglavnom vođene stalnim geopolitičkim pritiscima, ali ipak, ona pozdravlja evropske politike energetske diversifikacije, uključujući i njene planove o nuklearnim izvorima.

Logistika nuklearne proizvodnje

Nuklearna energija se pojavljuje kao dobra opcija. Proizvodi se cepanjem atomskih jezgara u kontrolisanoj lančanoj reakciji, stvarajući toplotu i paru za pogon turbina-generatora.

Da bi se ovo ostvarilo u velikim razmerama, EU mora održavati puni gorivni ciklus i industrijski ekosistem, uključujući snabdevanje uranom, konverziju, obogaćivanje, gorivo i flotu uglavnom reaktora pod pritiskom. To osigurava električnu energiju s niskim udelom ugljenika i pouzdanost mreže.

EU kolektivno uveliko zavisi od nuklearne energije, koja je 2026. godine generirala 24 posto električne energije. Trenutno upravlja sa 98 reaktora u 12 država sa kapacitetom od oko 96,2 GW, tako da je sistem razvijen, ali ograničen.

Sistem zavisi od koordiniranih lanaca snabdevanja, snažnog regulatornog nadzora, razvoja kvalifikovane radne snage, upravljanja otpadom i dugoročnog finansiranja izgradnje, rada i dekomisije. Da bi se proširio, potrebni su produžeci veka trajanja postojećih postrojenja, nova ulaganja u reaktore i lance snabdevanja, te poboljšanja u finansiranju, kapacitetu radne snage i sigurnosti goriva.

Nuklearna energija kao „održiva“ opcija

Nuklearni pritisak Brisela je obnovljen, ali ne i bez presedana. Počeo je Ugovorom o Euratomu iz 1957. godine, nakon čega je usledila velika faza širenja od

1970-ih do 1990-ih kada je izgrađena većina današnjih reaktora.

EU je 2023. zvanično integrisala nuklearnu energiju u Taksonomiju EU kako bi privukla privatni kapital. To uključuje klasifikaciju kao „ekonomski održivu“. Brisel je 2024. godine predstavio Zakon o Net-Zero industriji, kojim se nuklearnim projektima dodeljuje "strateški" status i 18-mesečno izdavanje dozvola.

Komisija je usvojila Strategiju SMR u martu 2026. godine, kojom je uvedena investiciona garancija od 200 miliona eura za ubrzanje implementacije malih modularnih reaktora. Trenutna politika, koju podržava Ilustrativni nuklearni program za 2025. godinu, identifikuje potrebu za investicijom od 241 milijarde eura za održavanje i proširenje flote reaktora.

Postoji i grupa država EU koju predvodi Francuska, a koja pokreće ovo širenje. Zove se Nuklearni savez od 12 zemalja i uključuje Bugarsku, Hrvatsku, Češku, Finsku, Mađarsku, Estoniju, Holandiju, Poljsku, Rumuniju, Slovačku, Sloveniju, Švedsku, Belgiju i Italiju. Njihov cilj je dostići 150 GW kapaciteta nuklearne energije do 2050. godine, ubrzanjem implementacije SMR-a i osiguranjem pristupa finansiranju nuklearnih projekata.

Njihov rival su "Prijatelji obnovljivih izvora energije", koalicija koju predvodi Nemačka, a koja se protivi uključivanju nuklearne energije u istu kategoriju kao i energija vetra ili sunca. Kritike nuklearne energije uključuju visoke troškove i duge rokove za izgradnju, zajedno s nerešenim dugoročnim upravljanjem radioaktivnim otpadom i osetljivošću javnog mnjenja u pogledu sigurnosti.

Obnovljivi izvori energije su neophodni

Okvir Komisije za energiju nakon 2030. godine, koji će biti usvojen krajem godine, ima za cilj povećanje

snabdevanja pouzdanom, pristupačnom, domaćom energijom. Cilj je smanjenje emisija za 90 posto do 2040. godine.

Obnovljivi izvori energije su ključni jer osiguravaju električnu energiju, grejanje i transport minimiziranjem zavisnosti od fosilnih goriva.

„Dok nuklearna energija osigurava raspoloživu energiju, novi projekti ostaju kapitalno intenzivni i potrebno je vreme za implementaciju, zbog čega obnovljivi izvori energije i dalje pokreću veći deo kratkoročne tranzicije“, rekla je Zilli za Juronjuz.

Udeo zelene energije u energetsom miksu EU dostigao je 25,2 posto u 2024. godini, u odnosu na 24,4 posto prethodne godine. Prema podacima IEA, naponi EU za povećanje čiste energije u 2025. godini iznosili su oko 333,4 milijarde eura.

Evropa je postavila više ciljeve

Revidirana Direktiva o obnovljivim izvorima energije (EU/2023/2413) želi povećati udeo zelene energije na najmanje 42,5 posto, s ciljem od 45 posto do 2030. godine. Ovo se nadovezuje na inicijativu REPowerEU od 300 milijardi eura, koja je povećala udeo obnovljivih izvora energije na 45,3 posto električne energije u EU u 2023. godini, što je skok od 4,1 procentni poen i najveće povećanje u poslednjoj deceniji.

Prema podacima Evropske agencije za okoliš, EU treba udvostručiti stope korišćenja obnovljivih

izvora energije. AccelerateEU će biti pokretač ovog povećanja. Do leta 2026. godine, Komisija će predstaviti Akcioni plan za elektrifikaciju, u kojem će biti navedeni ciljevi elektrifikacije kako bi se uklonile barijere u industrijskom, transportnom i građevinskom sektoru.

Bez modernog mrežnog sistema koji se proteže na 11 miliona kilometara, poticaj za obnovljive izvore energije neće biti dovoljan.

„Mrežna infrastruktura je očigledno jedno od ključnih uskih grla energetske tranzicije. Veliki deo evropske mreže stari, često je star između 40 i 50 godina, i nije dizajniran za visoko elektrifikovani, decentralizovani energetska sistem“, upozorila je Zili.

Komisija želi da odobri Mrežni paket do leta 2026. godine kako bi se rešili izazovi sporog izdavanja dozvola i povezivanja. Paket se fokusira na poboljšanje infrastrukture za obnovljive izvore energije obnavljanjem velikih vetroelektrana i obnovljivih elektrana, uključujući instalacije vetroelektrana i hidroelektrana na moru, kako bi se ubrzalo korišćenje čiste energije.

LNG i zeleni vodonik, energetski outsajderi

Osim nuklearne energije i obnovljivih izvora energije, EU integriše prirodni gas/LNG i zeleni vodonik kao ključne dodatne opcije. Energetski centar EU upravlja obe opcije, kako bi sumirao potražnju i sprečio države članice da se međusobno nadmašuju u ponudama na globalnom tržištu.

Čak i dok EU prelazi s fosilnih goriva, LNG ostaje primarni alat za zamenu izgubljenog ruskog gasa. To podržava okvir REPowerEU, koji finansira proširenje plutajućih terminala za regasifikaciju i interkonektora.

Zeleni vodonik je "čista alternativa" za tešku industriju poput čelika i hemikalija koje ne mogu raditi samo na struju.

Proizvodi se korišćenjem obnovljive energije za razdvajanje vode, stvarajući gorivo s nultom emisijom ugljika. Da bi se to povećalo, EU koristi Evropsku banku vodonika, mehanizam subvencija koji pokriva "zelenu premiju" (razlika u ceni između skupog vodonik i jeftinih fosilnih goriva) kako bi čisto gorivo učinila komercijalno privlačnim privatnom sektoru.

Evropi je potreban miks rešenja

Dok EU ide u pravom smeru, političke turbulencije čine da se napredak više oseća kao reaktivni potez nego kao dugoročna strategija, rekla je Zili.

Prema njoj, obnovljivi i nuklearni izvori neće sami po sebi rešiti energetska sigurnost Evrope. Energetska dovoljnost mora biti ključni deo energetske strategije bloka.

„Ne radi se o smanjenju ekonomskog učinka, već o efikasnijem korišćenju energije unutar elastičnosti sistema, bez uništavanja vrednosti“, objasnila je.

Zili je takođe upozorila da, iako cilj EU od 45,5 posto obnovljive energije do 2030. godine služi kao ključna

referentna vrednost, on je ambiciozan i izazovan. Zastarela evropska mreža ugrožava njene ciljeve u oblasti obnovljive energije. Bez nadogradnje, integracija i distribucija novih izvora električne energije ostaće glavni izazov, upozorila je.

Pet zemalja EU će ove godine uštedeti 58% na računima za energiju zahvaljujući čistoj energiji

HELSINKI - Potrošači u pet zemalja EU će ove godine uštedeti do 8,5 milijardi eura na računima za energiju, u poređenju sa onima sa najprljavijim energetska miksom, pokazuje novi izveštaj Centra za istraživanje energije i čistog zraka (CREA).

Creative
Europe

U 2025. godini, svaki porast cene prirodnog gasa od 1 €/MWh doveo je do porasta cena električne energije od 0,37 € po MWh – što je smanjenje od osam posto u odnosu na 2022. godinu, prenosi

Juronjuz.

Svaka pojedinačna država članica EU primetila je smanjenje osetljivosti na kretanje cena gasa poslednjih godina, nakon povećanja čiste energije.

Ali potrošači u pet zemalja EU - Danskoj, Finskoj, Francuskoj, Švedskoj i Slovačkoj – imaju koristi od najvećeg udela čiste energije u svom miks električne energije. Izveštaj navodi da će ove nacije ove godine uštedeti 8,5 milijardi eura na računima za energiju. To će smanjiti račune za 58 posto u poređenju sa zemljama s najprljavijim miksom (Poljska, Italija, Grčka, Estonija i Holandija).

Ugalj ostaje najveći svetski izvor električne energije

BRISEL - Ugalj ostaje najveći svetski izvor električne energije, proizvodeći otprilike jednu trećinu globalne energije u 2025. godini. Uprkos brzom rastu solarne i vetroenergije, fosilna goriva i dalje čine osnovu globalnog energetskeg sistema.

Portal **Visual Capitalist** prenosi kako je 31.779 teravat-sati električne energije proizvedeno širom sveta, ističući ravnotežu između zastarelih energetskeg sistema i brzorastućih čistih tehnologija. Podaci dolaze sa sajta analitičkog centra **Ember**.

Fosilna goriva i dalje prednjače

Fosilna goriva ostaju okosnica globalne električne energije, proizvodeći 57% ukupne proizvodnje u 2025. godini. Samo ugalj čini skoro jednu trećinu sve proizvedene električne energije širom sveta, što ga čini najvećim pojedinačnim izvorom sa velikom razlikom - većim od bilo koje pojedinačne kategorije čiste energije.

Rang Izvora električne energije Udeo (%)

- 1 Ugalj 32,97
- 2 Gas 21,77
- 3 Hidroenergija 14,00
- 4 Nuklearna energija 8,85
- 5 Solarna energija 8,70
- 6 Vetroelektrane 8,50
- Ostala fosilna goriva 2,65-
- Ostali obnovljivi izvori 2,50

Obnovljivi izvori energije dobijaju na značaju

Čisti izvori energije zajedno su proizveli 43% globalne električne energije, zahvaljujući snažnom rastu solarne i vetroelektrane. Solarna energija je činila 8,7% proizvodnje, tesno nadmašujući vetroelektranu sa 8,5%, što predstavlja značajnu prekretnicu za brzi uspon solarne energije.

Hidroenergija je ostala najveći obnovljivi izvor sa 14%, iako je njen rast usporen u mnogim regionima zbog geografskih i ekoloških ograničenja. Ostali obnovljivi izvori energije, uključujući biomasu i geotermalnu energiju, doprineli su manjim, ali stabilnim udelom.

Sa trenutnim stopama rasta, solarna i vetroelektrane su na putu da preteknu ugalj u narednim decenijama - što označava potencijalnu prekretnicu u globalnom energetskeg miksu.

Uloga nuklearne energije i tranzicioni izazovi

Nuklearna energija nastavlja da igra stabilizujuću ulogu u energetskeg miksu, snabdevajući skoro 9% globalne električne energije. Za razliku od solarne i energije vetra, nuklearna energija obezbeđuje konstantnu baznu snagu, što je čini ključnim dopunom dok mreže integrišu više povremenih obnovljivih izvora.

ACER: Rastući troškovi energetske infrastrukture zahtevaju pažljivije praćenje

LJUBLJANA - ACER je 24. aprila objavio **izveštaj** o indikatorima jediničnih investicionih troškova (UIC) za energetske infrastrukture, ažurirajući referentne vrednosti poslednji put objavljene 2023. godine.

Šta su UIC indikatori?

Transparentna procena troškova je neophodna za planiranje energetskih mreža. Prema TEN-E uredbi, Agencija EU za saradnju sa energetskim regulatorima (ACER) je dužna da razvije i objavi skup UIC indikatora i odgovarajućih referentnih vrednosti svake tri godine, pružajući zajednički okvir za procenu investicionih troškova uporedivih projekata energetske infrastrukture.

Šta je ACER primetio?

- Troškovi infrastrukture su porasli iznad inflacije u većini kategorija (npr. dalekovodi, kablovi i trafostanice). Pošto se indikatori zasnivaju na istorijskim podacima iz naručenih projekata, oni ne odražavaju u potpunosti trenutne nivoe cena i mogu potceniti stvarne troškove.
- Faktori troškova ukazuju na povećanu izloženost nestabilnosti cena i zavisnost od lanaca snabdevanja, posebno za materijale iz trećih zemalja, kao i druge troškove vezane za proizvodnju.
- Reprezentativnost podataka ostaje ograničena za nekoliko kategorija infrastrukture, sa ulaznim podacima neravnomerno raspoređenim po zemljama, što može uticati na robusnost indikatora.

Uprkos nekim ograničenjima, indikatori pružaju vredne uvide u troškove infrastrukture i podržavaju transparentnije i informisanije odluke o planiranju. Pošto se procena zasniva na istorijskim podacima iz naručenih projekata, potreban je dalji rad kako bi se bolje obuhvatio ovaj razvoj troškova u budućim ažuriranjima.

ACER optužuje operatere mreže za preceñivanje potražnje

LJUBLJANA - Agencija Evropske unije za saradnju energetskih regulatora (ACER) izrazila je zabrinutost zbog sistematskog preceñivanja potrebe za novim rezervnim kapacitetima – posebno elektranama na gas – od strane operatera mreže u svojoj **Proceni** adekvatnosti evropskih resursa (ERAA) za 2025. godinu.

ACER je upozorio da ove procene mogu biti preuveličane i potencijalno potceñivati ulogu alternativnih izvora fleksibilnosti, kao što je skladištenje energije u baterijama.

Punjenje skladišta gasa u EU biće skupo na konkurentnom tržištu LNG-a

LJUBLJANA - Najnoviji **izveštaj** ACER-a o praćenju prirodnog gasa otkriva da bi ratna kriza na Bliskom istoku mogla smanjiti 20% globalnog izvoza LNG-a.

Ovo su ključni nalazi u izveštaju:

- EU je nabavljala 7% svog LNG-a iz Katara tokom zime 2025/2026, što je ekvivalentno 4% uvoza prirodnog gasa u istom periodu. Ako katarska proizvodnja ostane van mreže do decembra 2026. godine, mogao bi nastati globalni manjak u ponudi LNG-a od 26 milijardi kubnih metara, a potražnja za LNG-om u EU mogla bi porasti na oko 56 milijardi kubnih metara.

- Cene gasa na referentnom evropskom čvorištu TTF dostigle su vrhunac iznad 60 EUR/MWh nakon napada na energetska postrojenja: Očekuje se da će volatilnost cena ostati visoka usred kontinuirane neizvesnosti.
- Konkurencija s Azijom za fleksibilne LNG terete mogla bi podići cene: Ovo bi moglo otežati punjenje letnih skladišta u Evropi.
- Podzemna skladišta gasa u EU završila su zimu ispod 30%, zbog većeg oslanjanja na korišćenje gasa za energiju i hladne zime. Zalihe prirodnog gasa u EU su blizu devetogodišnjeg minimuma.
- Ciljevi skladištenja za sledeću zimu mogli bi izvršiti pritisak na povećanje cena ovog leta.
- Evropa bi mogla postići nivo skladištenja od 80% po trenutnim stopama uvoza LNG-a (~11 milijardi kubnih metara/mesečno). Dostizanje cilja od 90% bilo bi teško bez dodatnih izvora snabdevanja.
- Potražnja za gasom u EU neznatno je porasla u odnosu na prethodnu godinu na oko 2400 TWh: Ovo povećanje je uglavnom uzrokovano većom upotrebom gasa u proizvodnji električne energije i za grejanje.
- Zavisnost Evrope od američkog LNG-a porasla je i on sada čini 30% uvoza gasa u EU i pokriva oko dve trećine njenog uvoza LNG-a. Ruski tokovi gasa nastavili su da opadaju, paviši na blizu 240 TWh (ali i dalje oko 14% ukupnog uvoza gasa u EU).
- U Evropi su se tokovi prirodnog gasa nastavili preusmeravati sa istoka prema ulaznim tačkama LNG-a, što je rezultiralo većim prekograničnim tokovima zapad-istok. Ova promena se odrazila i na signale veleprodajnog tržišta, s cenovnim razlikama u srednjoj Evropi koje su se proširile na preko 2 EUR/MWh iznad referentne vrednosti TTF-a.

Svet neće videti značajan povratak uglju u 2026. godini - Ember

BRISEL - Mnogo diskutovani "povratak uglju" od strane nekih zemalja nakon rata u Iranu verovatno će biti mnogo ograničeniji nego što se mislilo, dostižući globalni porast proizvodnje energije iz uglja od najviše 1,8% ove godine.

Nova analiza istraživačkog centra Ember, koju prenosi **Carbon Brief**, predstavlja "najgori mogući" scenario, a stvarnost bi mogla biti i niža.

Odvojeni podaci pokazuju da do danas nije bilo "povratka uglju" u 2026. godini.

Iako su neke zemlje, poput Japana, Pakistana i Filipina, odgovorile na poremećene isporuke gasa planovima za povećanje upotrebe uglja, nova analiza pokazuje da će ove akcije verovatno rezultirati najviše "malim porastom".

U stvari, pad proizvodnje energije iz uglja u nekim zemljama i potencijal za usporavanje rasta globalne potražnje za električnom energijom mogli bi značiti da će proizvodnja uglja nastaviti da pada ove godine.

Stručnjaci kažu za Carbon Brief da "velika priča nije o povratku uglja" i da svako povećanje upotrebe uglja "samo maskira dugoročniji strukturni pad".

Umesto toga, kažu da se projekti čiste energije pojavljuju kao privlačnije investicije tokom energetske krize uzrokovane fosilnim gorivima.

Analitičari smanjuju prognoze cena ugljenika u EU zbog reformi politike

LONDON - Analitičari su značajno snizili prognoze cena na tržištu ugljenika Evropske unije za narednih nekoliko godina, zbog neizvesnosti oko predloženih promena politike i budućih nivoa ponude.

Sistem trgovine emisijama (ETS) EU je glavni alat Evrope za smanjenje emisija. Prema njemu, proizvođači, elektroenergetske kompanije i avio-kompanije moraju da kupe dozvolu za CO₂ za svaku tonu CO₂ koju emituju.

Prema **Rojtersovoj** anketi 10 analitičara, prognoze za dozvole EU će u proseku iznositi 80,61 evro po metričkoj toni u 2026. i 93,29 u 2027. godini, što je pad u odnosu na 92,65 evra i 107,29 evra respektivno za prognoze izrađene u januaru.

Tržište je imalo nestabilan početak 2026. godine, pri čemu se referentni ugovor EU o ugljeniku trenutno trguje oko 74 evra po toni, što je oko 15% niže nego na početku godine.

Evropska komisija je predložila izmene ETS-a ranije ovog meseca, nakon pritiska vlada da izmeni sistem kako bi se pomoglo u obuzdavanju rasta cena energije izazvanog ratom u Iranu.

Odvojeno, očekuje se da će Komisija predložiti širu reviziju ETS-a, kako bi ga uskladila sa klimatskim ciljem bloka za 2040. godinu. Taj predlog treba da bude podnet 15. jula.

Pored političkog rizika, Serafino Kapoferi, globalni strateg za ugljenik u Makvori grupi, rekao je da bi ekonomska šteta usled sukoba u Iranu mogla uticati na potražnju za dozvolama.

„Glavni rizik ostaje uništenje potražnje u slučaju produženog energetske šoka koji ograničava industrijsku aktivnost, smanjujući i emisije iz energetske sektora i direktne industrijske emisije“, rekao je on.

Prosečna prognoza EUA za 2028. godinu bila je manja za 15,7% na 93,52 evra po toni.

Nemačka kompanija za rudnike uglja traži izuzeće od ETS-a

DIZELDORF - Istočnonemački operator elektrana na lignit, LEAG, zatražio je izuzeće od EU ETS-a, tvrdeći da je lignit nekonkurentan samo zbog cena ugljenika u sistemu trgovine emisijama EU, objavio je poslovni nedeljnik **Virčafsts Voče** (WirtschaftsWoche).

Časopis citira internu prezentaciju kompanije koja opisuje proizvodnju električne energije sa lignitom „proizvedenim u Nemačkoj“ kao potencijalno jeftin izvor energije koji bi mogao da ojača energetske bezbednost zemlje.

Kompanija za ugalj stoga predlaže da se elektrane na lignit isključe iz ETS-a.

LEAG je rekao da je u „redovnim razgovorima“ sa državnim vladama pre planiranog izveštaja o praćenju postepenog ukidanja uglja u Nemačkoj, koji treba da bude objavljen tokom leta.

Kancelar Fridrih Merc je nakon izbijanja rata u Iranu rekao da će Nemačka možda morati da odloži zatvaranje pojedinačnih elektrana na ugalj u slučaju nestašice ponude.

Virčafits Voče je izvestio da je u prezentaciji predloženo smanjenje cena ugljenika u EU na „unapred određeni period“ i stavljanje odabranih elektrana na ugalj u „bezbednosno stanje pripravnosti“ dok se rudarske operacije nastavljaju. Predložena cena električne energije u industriji mogla bi biti niža i do polovine tržišne cene ako država apsorbira troškove ugljenika, navodi se u prezentaciji, prema članku.

EU nudi besplatnu savetodavnu podršku kako bi pomogla četiri regiona da se udalje od uglja

LUKSEMBURG - Evropska investiciona banka (EIB) i Evropska komisija pokrenule su savetodavnu podršku za četiri od uglja istorijski zavisna regiona u Češkoj, Poljskoj, Švedskoj i Rumuniji kako bi pomogle u razvoju projekata obnovljive energije, energetske efikasnosti i industrijske tranzicije.

Tehnička pomoć za zelenu energetska tranziciju (TARGET) pruža besplatnu tehničku podršku regionima uglja, treseta i uljnih škriljaca koji žele da izgrade cevovode za čistu energiju spremne za investicije i obezbede finansiranje, **saopštila** je EIB.

U Češkoj, program će podržati Ustijski region studijom o ekonomskim mogućnostima tranzicije sa uglja na zelenu energiju.

U Poljskoj, savetodavna podrška će se fokusirati na podregion Turov, gde će strateška studija analizirati mogućnosti razvoja i socio-ekonomske izazove povezane sa tranzicijom uglja.

U Švedskoj, program će pomoći okrugu Norboten u proceni ekonomskih mogućnosti, obnovi smeđih

polja i proširenju proizvodnje obnovljivih izvora energije.

U Rumuniji, EIB će podržati savet okruga Gorž, koji se čini da se nalazi u najintenzivnijoj fazi trenutne tranzicije. Izazov uključuje „iskorišćavanje veština preko 7.000 radnika u rudarskom i sektoru proizvodnje električne energije nakon zatvaranja rudnika uglja“. Savetodavni program tamo će se baviti ekonomskim mogućnostima i pomoći regionu da pripremi investicioni program za čistu energiju.

DOSIJE: Evropska unija: Objasnjenje REMIT II

Prenosimo sa Leksologije – vodeće globalne platforme za pravne obavestajne podatke - u celini pojašnjenja Uredbe o REMIT-u II, koja je stupila na snagu 29. aprila ove godine

Uredba (EU) 2024/1106 („REMIT II“) i njena nova Uredba o sprovođenju značajno proširuje i intenzivira režim transparentnosti veleprodajnog tržišta energije EU. Revidirani okvir utiče na širok spektar učesnika na tržištu, uključujući trgovce električnom energijom i gasom, pružaoce usluga balansiranja, operatore skladištenja energije, proizvođače i otkupljivače vodonika, kao i velike ili diversifikovane trgovačke portfelje. Nove obaveze uvode brže rokove za izveštavanje, šire i složenije dostavljanje podataka i izveštavanje o izloženosti usmereno na budućnost, što odražava jasan pomak ka prediktivnom regulatornom nadzoru. Dok će se određeni zahtevi (posebno za vodonik) postepeno uvoditi, celokupni režim zahteva proaktivno planiranje: učesnici na tržištu trebali bi početi preispitivati svoje sisteme izveštavanja, interne procese i ugovore kako bi osigurali usklađenost s novim režimom Uredbe o integritetu i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije (REMIT)

Ključni zaključci

REMIT II i njena Uredba o sprovođenju značajno proširuju opseg regulacije veleprodajnog tržišta energije EU.

Obaveze izveštavanja su šire, brže i složenije.

Tržišta vodonika su uključena, ali podležu postepenom pristupu.

Skladištenje energije regulisano je postojećim strukturama izveštavanja o električnoj energiji.

Usluge balansiranja prelaze na obavezno periodično izveštavanje.

Izveštavanje o izloženosti uvodi regulatorni nadzor usmeren na budućnost.

Centralizovani tokovi podataka ne prenose pravnu odgovornost.

REMIT II zahteva veću automatizaciju, upravljanje i jasnoću ugovora.

Detaljnije

Dana 9. aprila 2026. godine, Evropska komisija objavila je svoju Implementacionu uredbu kojom se dopunjuje REMIT II, a koja zajedno značajno ažuriraju pravila EU koja regulišu transparentnost i integritet na veleprodajnim tržištima energije.

Iako je predstavljen kao pojednostavljenje originalnog REMIT režima iz 2011. godine, revidirani okvir značajno proširuje svoj opseg, uvodi nove slojeve izveštavanja i skraćuje ključne rokove izveštavanja, povećavajući obaveze usklađenosti za širok spektar učesnika na tržištu energije.

Na raskršću energetske i finansijske regulacije, REMIT uspostavlja osnovne zabrane EU protiv zloupotrebe tržišta u veleprodajnoj trgovini energijom i zahteva od učesnika na tržištu da registruju i prijavljuju podatke relevantne za tržište. Izmene REMIT II iz 2024. godine i njegova implementacija odražavaju povećanu složenost tržišta, pojavu novih nosioca energije i pojačan regulatorni nadzor. Konačno, REMIT II zahteva viši stepen internog upravljanja, automatizacije i ugovorne discipline. Kompanije aktivne na energetskim tržištima EU stoga bi trebalo da preispitaju svoje okvire izveštavanja i strategije usklađenosti u skladu s tim.

Prošireni obim: vodonik i skladištenje energije

Jedna od najznačajnijih promena u okviru REMIT II je proširenje njegovog materijalnog raspona izvan modela dvostruke robe ograničene na električnu energiju i prirodni gas. REMIT II je proširio svoj raspon kako bi uključio inovativne energetske proizvode i čiste tehnologije kao što su skladištenje i instalacije za vodonik, stvarajući jednake uslove za učesnike na tržištu bez obzira na tehnologiju koju koriste. Ovo proširenje odražava rastući uticaj ovih tehnologija na energetska tržišta i značajno će povećati obim transakcija koje podležu izveštavanju.

Vodonik je sada izričito uključen u definiciju veleprodajnih energetskih proizvoda (WEP), koja obuhvata ugovore o snabdevanju, transportu i skladištenju. Ovo odražava cilj EU da uskladi tržišta energije u nastajanju sa standardima transparentnosti i integriteta finansijskog nivoa.

Regulatorni pristup ostaje oprezan: izveštavanje o vodoniku svedeno je na kategoriju periodičnog izveštavanja, a godišnje izveštavanje primenjuje se tek od 1. jula 2028. Nekoliko izuzeća dodatno ilustruje ovaj postepeno uvođeni pristup, posebno za male proizvođače vodonika (≤ 50 MW), geografski ograničene proizvođače vodonika kako je definisano u Direktivi (EU) 2024/1788 i male energetske intenzivne korisnike (< 600 GWh/godišnje).

Paralelno s tim, REMIT II formalizuje regulatorni tretman skladištenja energije. Implementaciona uredba usvaja „pravnu fikciju“ za Sisteme za skladištenje energije u baterijama (BESS): ne postoji zasebna kategorija izveštavanja o „skladištu električne energije“; umesto toga, ubrizgavanje i preuzimanje električne energije tretiraju se identično kao i snabdevanje električnom energijom i moraju se prijavljivati korišćenjem postojećih formata tabela. Iako ovaj pristup pojednostavljuje usklađenost oslanjajući se na utvrđene strukture izveštavanja, treba ga razmotriti uz poboljšani nadzor nad uslugama balansiranja, koje su često ključne za poslovne modele BESS-a. Štaviše, tretiranje BESS transakcija kao konvencionalnih ugovora o snabdevanju može prikriti određene karakteristike specifične za tehnologiju, kao što su profili rizika vođeni fleksibilnošću i brzo cikliranje baterija koje razlikuju BESS od tradicionalnih proizvodnih sredstava.

Usluge balansiranja: od ad hoc do periodičnog izveštavanja

Dalja strukturna promena tiče se usluga balansiranja. Ranije su se transakcije balansiranja mogle izveštavati samo na ad hoc zahtev evropskog regulatora za energetiku ACER, a sada potpadaju pod obavezno periodično mesečno izveštavanje. Tamo gde jedan ugovor (kao što je Fleksibilni ugovor o kupovini) pokriva i trgovinu na tržištu i pružanje usluga balansiranja mreže, učesnici na tržištu moraju da obezbede da se ugovor izveštava u skladu sa oba važeća okvira. Važno je da REMIT II potvrđuje da krajnja pravna odgovornost za potpunost, tačnost i blagovremenost prijavljenih podataka ostaje na učesnicima na tržištu (tj. obe ugovorne strane), što zahteva pažljivu ugovornu raspodelu mehanizama delegiranja i povezanih obaveza.

Višeslojna arhitektura izveštavanja

REMIT II zamenjuje prethodnu binarnu razliku između kontinuiranog izveštavanja i ad hoc izveštavanja troslojnom strukturom izveštavanja, osmišljenom da poboljša kapacitet praćenja ACER-a, izbegavajući pritom nesrazmerna opterećenja za aktivnosti sa nižim rizikom. Ova periodična kategorija takođe služi kao pragmatičan tretman za tržišta u nastajanju ili sa malim obimom.

Periodično izveštavanje - Uvodi se formalna kategorija periodičnog izveštavanja za tržišne aktivnosti koje su se ranije smatrale „neznačajnim“ ili su se izveštavale samo na ad hoc zahtev, kao što su usluge balansiranja električne energije. Ovo uključuje transakcije balansiranja (mesečno agregirano izveštavanje), ugovore o skladištenju prirodnog gasa sa trajanjem od 12 meseci ili duže i transakcije vodonikom (godišnje izveštavanje od jula 2028. godine).

Kontinuirano izveštavanje - Ova vrsta izveštavanja ostaje primenljiva na standardne transakcije VEP-a, ali sa značajno revidiranim rokovima. U okviru kategorije kontinuiranog izveštavanja,

Implementaciona uredba menja vremenske rokove izveštavanja kako bi se eliminisale uočene regulatorne slepe tačke. Rok za bilateralne vanberzanske (OTC) ugovore skraćen je sa jednog meseca na 10 radnih dana, što primorava učesnike da pređu sa ručnog praćenja na automatizovanje interne sisteme. Rok izveštavanja za transakcije na organizovanom tržištu (OMP) produžen je sa jednog (D+1) na dva radna dana (D+2), kao pragmatičan ustupak ogromnim količinama podataka koje generiše moderno intradnevno i algoritamsko trgovanje. Iako OMP-ovi sada funkcionišu kao centralizovani kanal za podatke o knjizi porudžbina, učesnici na tržištu i dalje snose punu odgovornost za izveštavanje o svojim bilateralnim OTC transakcijama, sada tempom skoro tri puta bržim nego u prethodnom režimu.

Izveštavanje o izloženosti - Možda najambicioznija inovacija je uvođenje izveštavanja o izloženosti. Od prvog kvartala 2027. godine, učesnici na tržištu sa godišnjim obimom od 600 GWh ili više moraju da dostavljaju mesečne agregirane, prognozirane podatke koji pokrivaju neto pozicije, prognoziranu proizvodnju i prognoziranu potrošnju za svaki od 24 meseca nakon izveštajnog kvartala.

Ova obaveza označava pomak od retrospektivnog praćenja ACER-a ka prediktivnom, ex-ante nadzoru, usmerenom na uočavanje neslaganja između strategija finansijskog hedžinga i stvarne fizičke imovine. Iako je uokvireno kao „pojednostavljeni“, agregirani okvir, izveštavanje o izloženosti uvodi značajne tehničke i operativne izazove, posebno imajući u vidu inherentnu neizvesnost povezanu sa prognozama.

Pojednostavljivanje izveštavanja o podacima

Uz novu arhitekturu izveštavanja, REMIT II takođe nastoji da pojednostavi izveštavanje o osnovnim podacima prebacivanjem prenosa na postojeće infrastrukture sistemskih operatera. Prema Implementacionoj uredbi, subjekti kao što su Evropska mreža operatera prenosnog sistema za električnu energiju (ENTSO E) i za gas (ENTSO G) tehnički će dostavljati određene podatke o proizvodnji, potrošnji i prenosu u ime učesnika na tržištu putem centralnih platformi za transparentnost. Ovaj tok podataka se usmerava kroz centralnu platformu za transparentnost informacija, osiguravajući da ACER primi informacije čim postanu dostupne na nivou sistemskog operatera.

Međutim, REMIT II jasno stavlja do znanja da ova tehnička centralizacija ne prebacuje pravnu odgovornost. Kao takva, ovo stvara obavezu „veruj, ali proveri“ gde su učesnici na tržištu oslobođeni dostavljanja podataka sami, ali su sada ugovorno i zakonski obavezni da sprovedu rigorozne interne procedure za reviziju podataka dostavljenih u njihovo ime. Drugim rečima, administrativni teret se ne eliminiše, već se prebacuje sa unosa tehničkih podataka na pravni nadzor i nadzor kvaliteta.

Zaključak

Iza cilja pojednostavljenja, REMIT II i njegova Implementaciona uredba uvode složeniji i zahtevniji pejzaž usklađenosti, posebno za učesnike aktivne na balansirajućim tržištima, uslugama skladištenja i fleksibilnosti, projektima vodonika ili velikim trgovinskim portfolijima. Brži rokovi za izveštavanje, obaveze u pogledu buduće izloženosti i prošireni obim ukazuju na potrebu za jačim upravljanjem, automatizacijom i jasnoćom ugovora.